

Maanalainen museo

Taidekaappi päiväkodeille

Maanalainen museo

Merenpohjasta on löytynyt salainen laatikko ja te olette saaneet tärkeän tehtävän avata sen ensimmäistä kertaa.

Laatikko on keinunut virran vietävänä vuosituhansia värikkäiden korallien ja utelioiden kalojen ympäröimänä.

Miltä laatikko tuntuu ulkopuolelta silitettäessä?
Mitä kuuluu, jos korvan painaa laatikkoon kiinni?

Varokaa, ettei suolavesi kastele sukkianne, kun avaatte salaisen kaapin ovet.

Jännittävää tutkimusmatkaa, seikkailijat!

Taidekaapin käyttöohjeet

Luethan tämän ohjemateriaalin ennen kuin tutustut taidekaappiin lapsiryhmän kanssa.

Materiaali sisältää ohjeet päiväkodin henkilökunnalle kaapin esillepanosta ja sen tehtävistä. Tehtäviä voi soveltaa kullekin lapsiryhmälle sopiviksi sekä valita tehtävistä mieleisimmät.

Taidekaapin laina-aika on noin kaksi viikkoa. Taidemuseo huolehtii kaapin kuljetuksesta päiväkodille ja takaisin. Päiväkodin henkilökunta huolehtii taidekaapin esillepanosta, sen turvallisuudesta sekä säilyttämisestä laina-aikansa ajan.

Varaathan taidekaapille riittävästi tilaa. Kaapin mitat: leveys 214 cm (ovet suljettuna leveys 120 cm), syvyys 63 cm ja korkeus 98 cm.

Oheismateriaali on saatavilla myös sähköisesti Oulun taidemuseon nettisivuilta:

<https://ouluntaidemuseo.fi/palvelu/maalainen-museo/>

<https://ouluntaidemuseo.fi/en/services/underground-museum/>

Apua tarvitessasi tai mahdollisista puutteista ilmoittaaksesi ota yhteyttä:

Eerika Arposalo _____
eerika.arposalo@ouka.fi
p. 044 7037 477

Laura Lampinen
laura.lampinen@ouka.fi
p. 044 7037475

Avaaminen ja näytteille asettaminen:

- Laatikossa olevan sähköjohdon avulla saat kaappiin valaistuksen. Virtakytkin on kaapin vasemmalla puolella. Valo kannattaa käydä laittamassa päälle ennen kuin avaa ovet lasten kanssa.
- Aukaise etuovissa olevat salvat ja avaa kaapin ovet levälleen.
- Lukitse avatut ovet paikoilleen niiden takana yläreunassa olevilla hakasilla.
- Taidekaapin yläosassa on kolme laatikkoa, jotka sisältävät käyttöön ja kosketteluun tarkoitettuja materiaaleja.
- Pidä taidekaapin ovia avoinna vain tarkastelun ja työskentelyn ajan, jotta teokset eivät vahingoitu.
- Ethän koske taidekaapin teoksiin. Voit esimerkiksi laittaa lattiaan maalarinteipillä rajan, jota lähemmäs lapset eivät istuudu.

Kaapin yläosassa olevan laatikon sisältö:

- Tehtäväkansio
- Kaapin yläosan laatikossa kolmessa rasiassa olevat materiaalit. Käsittelethän näitä varoen.

Päiväkodilta tarvittavat lisämateriaalit tehtäviä varten:

- lyijykynät, värituskynät ja/tai liidut
- muovailuvahaa / savea / hiekkaa
- tyhjä kannellinen säilytysrasia tai -laatikko aikakapselin tekoa varten

Maanalainen museo

Kuvanveistäjä Tiina Seppälän Maanalainen museo kutsuu tarkastelemaan miljoonien vuosien takaista maailmaa. Taiteilijaa on aina kiehtonut menneisyys ennen meitä ihmisiä. Aika, jolloin eli valtavia dinosauruksia ja jättiläismäisiä mammutteja, mutta myös pienen pieniä hyönteisiä, nilviäisiä ja bakteereita. Nykyään näistä muinaisista eliöistä voi löytää merkkejä fossiilien muodossa. Kuten tässäkin kokonaisuudessa teosideat kumpuavat usein tieteen maailmasta, mutta ne on käännetty taiteen kielelle ja muotoon, joka herättelee mielikuvitusta luomaan uusia mielleyhtymiä näiden kahden näennäisesti niin erilaisen menetelmän välille.

Taidekaappi sisältää installaation lisäksi kolme laatikkoa, jossa on materiaalia taidetyöskentelyä varten. Lisäksi kansiossa on tehtäväehdotuksia lasten kanssa tarkasteluun ja työskentelyyn.

Taiteilijaesittely

Kuvanveistäjä Tiina Seppälän teoksista välittyy kiinnostus luonnontieteisiin. Seppälä on aina pitänyt taiteen ja tieteen yhteen liittämistä yhtenä tärkeimmistä tavoitteistaan.

Hän käsittelee teoksissaan esimerkiksi ympäristön ja sen eliöiden haavoittuvuutta, aikaa ja muutosta ja käyttää tehokeinoina usein materiaalin ja aiheen ristiriitaa. Teokset koostuvat usein pienistä osasista, joita järjestelemällä ja lajittelemalla taiteilija luo uuden omalaatuisen maailmansa. Teoksen sanoma voi olla vakava, mutta usein sitä on myös maustettu ripauksella huumoria.

Taiteilijaesittely jatkuu

Maanalainen museo -taidekaappi jatkaa Seppälän aiempaa tematiikkaa, jossa hyönteiset, sienet ja alkueliöt tarjoavat loputtomasti uusia teosideoita. Pienet eliöt yllättävät monimuotoisuudellaan, jos niitä vain muistaa katsoa tarpeeksi läheltä ja pitkään.

Maanalainen museo on kokoelma maakerrostumien säilömiä aarteita. Jalkojemme alla on elämää ja materiaaleja monessa eri muodossa, mutta myös paljon merkkejä menneistä maailmoista ja sen eliöistä.

Hyönteiset, siemenet ja kasvit asuttavat museon ylimpiä kerroksia. Puunjuuria ja sienirihmastoja seuraamalla laskeudumme alempiin kerroksiin, joissa avautuu aikakapseli menneisiin maailmoihin. Kivien ja maa-aineksen seasta voi löytää mielikuvitusta kutkuttelevia miljoonien vuosien saatossa syntyneitä fossiileja ja jälkiä aikakausista ennen ihmistä.

Materiaalin tuntu on Seppälälle tärkeä lähtökohta työskentelylle. Se, miltä esineet tuntuvat, täytyy pystyä välittämään katsojalle ilman, että niitä pääsee koskettamaan. Joskus materiaaleilla voi myös hieman huijata katsojaa. Kovan aineen, kuten vaikkapa betonin voi oikealla käsittelytavalla saada näyttämään pumpulinpehmeältä, huokoisen paperimassan iskunkestävältä teräkseltä tai uuden pakkauksesta suoraan kuoritun keramiikkasaven miljoonia vuosia sitten kivettyneeltä fossiililta.

Maanalaisen museon materiaaleina on käytetty keramiikkasavea, paperimassaa, puumassaa, kanaverkkoa, kangasta, aaltopahvia, kipsiä ja kasvivärejä. Esillä olevien pienoisteosten päämateriaalina toimii myös maasta tuleva aines eli keramiikkasavi, jonka pintaa on käsitelty patinoiden muun muassa hiilellä, maapigmenteillä ja kasviväreillä. Materiaalien luonnonmukaisuus ja kierrättäminen onkin taiteilijalle tärkeää. Kuvanveistäjä Tiina Seppälä (s.1983) on valmistunut Kankaanpään taidekoulusta vuonna 2007. Hän asuu ja työskentelee Oulussa.

Tehtävä 1.

ALKULORU

(Taidekaapin avaukseen loru salaperäisesti kuiskaten:)

Tiedätkö että pensaikossa
on salakäytävä (jota ei näy)
salainen paikka jossa
kukaan muu ei käy
kuin minä,
sanoi Lillukka Lilli.

Siellä on salainen ovi,
josta ei puhua sovi,
ettei kukaan muu sitä keksi,
että sen salaisuus jää
salaisuudeksi,
sanoi Lillukka Lilli.

Tehtävä 2.

SATUHIERONTA PAREITTAIN

(Kysy ensin, tahtooko lapsi satuhierontaa.)

Lipilipi laineet (silitellään kämmenillä laineita selkään)
lipilaaria
nousevat rantaan
pitkin saaria
piirtävät santaan (etusormi piirtää kuvioita)
hienoja kaaria
kuin linnun sulkien
kirjoitusta.
Toinen toisensa perään (kämmenet pyyhkivät selkää)
laineet kulkien
lipilipilaaria
ovat unta ja unohdusta
kun aamulla herään.

Kirsi Kunnas: Lillukka Lillin salaisuus ja Lipilipi teoksessa
Tiitiäisen metsä, 2020.

Tehtävä 3.

JATKETTAVA PIIRUSTUS

Jurakausi oli dinosaurusten aikaa, mutta silloin eli paljon muitakin eliöitä kuten vaikkapa nisäkkäitä, lonkerojalkaisia, nilviäisiä ja kotiloita.

Taidekaapin ylälaatikosta löytyy A3-kokoiselle paperille tulostettava piirustuksen alku, jota voi jatkaa haluamallaan tavalla piirtämällä tai värittämällä.

Tehtävä 4.

YHDISTÄ NUMEROT

Mitä paljastuukaan numeroarvoituksen takaa? Fossiili on kymmenien tuhansien tai jopa miljoonien vuosien ikäinen jäännös joskus eläneestä eliöstä. Niitä on monen kokoisia ja muotoisia, mutta joitakin pieniä eliöitä on löydetty ympäri maailmaa paljon enemmän kuin muita.

Jostain kumman syystä trilobiitit, ammoniitit ja simpukat ovat säilyneet maan kerroksissa paremmin kuin valtavat dinosaurusten luurangot.

Yhdistä numerot ja katso löydätkö Maanalaisesta museosta vastaavanlaisen muodon.

Tehtävä 5.

MIELIKUVITUS ELIÖ

Piirrä, maalaa, muovaile tai kuvaile sanallisesti mielikuvituseliö, joka eli miljoonia vuosia sitten.

Oliko se eläin vai kasvi?

Elikö se maalla vai meressä?

Oliko se jättiläismäisen suuri vai pikkuriikkisen pieni?

Minkä värinen se oli?

Oliko siinä erikoisia yksityiskohtia?

Tehtävä 6.

PAINAUMAFOSSIILI

Fossiileita on monenlaisia ja joskus ne ovat kuin varjokuvia. Varsinainen eliö on jo hävinnyt, mutta se on jättänyt painauman maakerroksen pintaan.

Taidekaapin ylälaatikosta löytyy kolme erilaista fossiilileimasinta, joilla saat helposti painettua fossiilikuvion muovailuvahan tai muun massan pintaan. Ylälaatikossa on myös pieni rasiallinen kineettistä hiekkaa. Siihen voi kokeilla fossiilikuvion painamista.

Myös kasvifossiileja voi helposti tehdä asettelemalla oikean luonnon- tai huonekasvin muovailtavan massan päälle ja kaulimalla sen kevyesti pintaan. Jos massa on kovettuva voi sen lopuksi vielä maalata haluamansa väriseksi samaan tyyliin kuin taidekaapin ovessa olevat kasvifossiilit.

Millaisia fossiileja nykyajasta voisi jäädä jälkeen? Voisiko miljoonien vuosien päästä löytyä jälkiä vaikkapa legoukoista? Kokeile millaisia jälkiä massaan jää erilaisista leluista tai esineistä.

Tehtävä 7.**MYRKKYKASVI-LEIKKI**

Valitaan vapaaehtoisista lapsista yksi tutkija, joka poistuu hetkeksi tilasta. Muut lapset päättävät sillä aikaa, mikä kasveista on myrkyllinen. Kasvifossiilit löytyvät kaapin vasemmasta ovesta.

Kun myrkkukasvi on yhdessä valittu, huoneesta poistunut tutkijalapsi kutsutaan takaisin.

Tutkijan tehtävä on arvata mikä kasveista on myrkyllinen osoittamalla yhtä kasvia kerrallaan ja kysymällä onko tämä myrkyllinen. Lapset saavat vastata kyllä tai ei, kunnes oikea kasvi löytyy.

Tutkija saa kehuja ja kunnianosoituksia, kun on pelastanut yhteisönsä. Sitten on aika valita uusi tutkija!

Tehtävä 8.**PUUTTUVA FOSSIILI-LEIKKI**

Taidekaapin ylälaatikosta löytyy taiteilijan tekemiä fossiileita ja leimasimia.

Lattialle tai pöytätasolle kasataan neljä fossiilia sekä kolme fossiilileimasinta. Yksi lapsi valitaan salapoliisiksi ja hän laittaa silmät kiinni, sillä aikaa kun jokin seitsemästä esineestä poistetaan.

Salapoliisin tulee arvata mikä fossiileista on kadonnut ja kuvailla sitä mahdollisimman tarkasti. Kun lapsi arvaa kadonneen fossiilin, palautetaan se paikoilleen ja leikki alkaa alusta.

Tehtävä 9.

AIKAKAPSELI

Pohtikaa lasten kanssa aikakapselin käsitettä. Mikä se on tai voisi olla. Onko lapsista kukaan löytänyt jostain jotain vanhaa, joka ehkä kertoo jotain menneestä elämästä?

Päiväkodin ja lasten omalla aikakapselilla voisi lähettää viestejä tulevaisuuden ihmisille, tutkijoille tai vaikka ensi vuoden uusille päiväkotiin tuleville lapsille.

Tarvitaan siis tarpeeksi iso ja kestävä säilytysrasia tai -laatikko, jonka sisään kerätään erilaisia viestejä tai esineitä tästä päivästä.

Joskus aikakapseleita voidaan piilottaa jopa talojen alle tai haudata maahan, jottei niitä ihan heti löydetä.

Tämä Maanalaisen museon inspiroima aikakapseli voidaan piilottaa päiväkotiin vaikkapa yläkaapin perukoille ja sovitaan yhdessä aika sen avaamiselle. Tämä voi olla vaikkapa 3 kuukautta tai jopa vuosi.

Kapseliin voidaan laittaa piirustuksia, maalauksia, muovailtuja veistoksia, kirjeitä, kortteja tai mitä vaan mieleen juolahtaa. Näin luodaan eräänlainen pieni nykyajan fossiilikeskittymä, joka kertoo jotain sen täyttäjien sen hetkisistä kiinnostuksen kohteista kuten esimerkiksi harrastuksista, perheistä, kavereista ja lemmikeistä.

Tehtävä 10.**LOPPULORU**

Oi kuule meren simpukkaa!
Sen aallot soivat,
kuin aallot pitkät loivat
ne huminoivat

(anna itsellesi halaus ja keinuta ylävartaloa)

täynnä meren iloa
ja täynnä meren surua.

(nosta kädet pitkälle ilmaan)
(silitä sormenpäillä poskia kuin kyöneleet valuisivat)

Ja kuule kuinka korallipuut
ja meritähdet, kalanluut
sen sopukoissa soivat!

(juoksuta sormenpäitä pääläeltä varpaisiin asti)

Ja varo hiekanmurua
ettei korvaasi pääse!

(ota korvasta kiinni ja heiluta)

Nyt vesikirppu sieltä
loikkasi aallon tieltä.
Varo ettei korvaasi
asumaan jää se!

(ota toisella kädellä toisesta korvasta kiinni)

Kirsi Kunnas: Näkinkenkä teoksessa Tiitiäisen runokirja, 2018

Olette aina tervetulleita vierailulle myös meille taidemuseolle.

Meillä on seuraavaa tarjontaa ryhmäkäyntinne rikastamiseksi:

TAIDELAJAT JA TOIMINNALLISET OPASTUKSET
Oulun taidemuseo järjestää sopimuksen mukaan taidepajoja ja toiminnallisia opastuksia kulloinkin meneillään oleviin näyttelyihin.

Työpajan sisältö ja kesto on muokattavissa varaajan toiveiden mukaisesti.

HINNASTO:

Toiminnallinen opastus 50 euroa

Työpajat 25 euroa/henkilö

Tarjoamamme taidepajakokonaisuudet löydät täältä:
<https://ouluntaidemuseo.fi/taidepajat/>

UKSUBOXIT OMATOIMIKIERROKSELLE

Muksuboxit on tarkoitettu museovieraiden, niin päiväkotien kuin perheidenkin omatoimisen museokierroksen osaksi. Boxit sisältävät näyttelyn teosten äärellä tehtäviä pieniä tehtäviä ja sekä kartan, jonka avulla näyttelysaleissa suunnistetaan tehtävältä toiselle.

Tehtäviä voi suorittaa pienryhmissä yhdessä ohjaajan kanssa. Muksuboxit ovat vapaasti saatavilla näyttelyn yhteydessä, ja ne voi myös varata etukäteen asiakaspalvelustamme info.taidemuseo@ouka.fi.

Muksuboxien sisällöt päivittyvät näyttelyvaihtojen myötä. Sisältö on ennakolta tutustuttavissa verkkosivuillamme.

Omatoiminen vierailu taidemuseossa on päiväkotiryhmille ohjaajineen ilmainen. Muistathan kuitenkin ottaa yhteyttä taidemuseon asiakaspalveluun ja sopia ryhmänne vierailusta etukäteen, jotta mahdollistamme miellyttävän vierailukokemuksen kaikille ryhmille.

Samalla voitte myös sopia mahdollisista lainamateriaaleista, kuten istuin- ja piirtoalustoista sekä muksuboxeista vierailunne ajaksi.

Työpajavaraukset: eerika.arposalo@ouka.fi

Ryhmäkäynnin ilmoittaminen sekä lainamateriaaleista sopiminen omatoimisen käynnin yhteyteen:
info.taidemuseo@ouka.fi / 044 703 7471

PALAUTTEENNE ON MEILLE TÄRKEÄÄ!

Kävijämäärien tilastointi on meille tärkeää niin paikallista kuin valtakunnallista museotilastointia varten sekä taidekaapin jatkuvuuden turvaamiseksi.

Lisäksi haluamme saada palautetta ja mielipiteitänne taidekaapin lainaukseen liittyen, jotta voimme kehittää toimintaamme palvelemaan varhaiskasvatusta entistä paremmin.

Pyydämme päiväkodin yhteyshenkilöä täyttämään oheisesta linkkiosoitteesta tai QR-koodin takaa löytyvän palautekyselyn, jossa ilmoitetaan myös kävijöiden lukumäärä. <https://forms.office.com/e/LDeAFmAT2f>

Huomioithan, että priorisoimme tulevana vuonna kyselyyn vastanneet päiväkodit. Kiitos ajastanne!

Ystävällisin terveisin: Museolehtorit Eerika Arposalo
(044 703 7477) ja Laura Lampinen (044 703 7475)

Kirjasuosituksia taidekaapin teemaan liittyen:

Cruz, Carlos da: Dinosaurusten mitalla

Daynes, Katie: Miksi maassa möyrii matoja

Douglas, Jozua: Dinosaurukset

Derrick, Stevie: 1000 faktaa: dinosaurusten salaisuuDET

Hoare, Ben: Luonnon ihmeet

Hynes, Margaret: Kivet ja fossiilit

Kulekjian, Jessica: Jytym!: tulivuori purkautuu

Lipasti, Roope: Ihmeellinen jääkausi

Martin, Jerome: 100 asiaa maapallosta

Mclaine, James: Et ikinä arvaa tätä kaikkea dinosauruksista

Roca, Núria: Maalaaminen ja kuvanveisto

Saarni, Saija: Kaiken maailman kuopat

Saarni, Saija: Kiviä taskussa: koko perheen kivikirja

Schreiber, Anne: Tulivuoret

York, Penelope: Maapallo

Zoehfeld, Kathleen Weidner: Dinosaurukset

Kirjalista: Oulun kaupunginkirjasto